

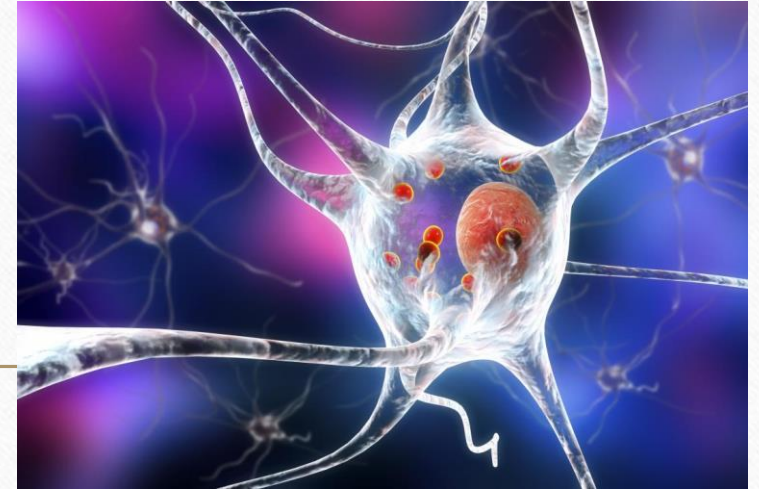
Parkinsonin tauti

Katja Kangas

Yleistä

- Parantumaton, hitaasti etenevä neurologinen sairaus
- Syytä taudin syntyyn ei vielä tunneta, lukuisista tutkimuksista huolimatta
- Monimuotoinen sairaus
- Oireet saadaan nyky lääkeytyksen avulla yleensä hyvin hallintaan
- 1-2 ihmistä tuhannesta sairastaa Parkinsonia, yli 70-vuotiaista 2 ihmistä sadasta (n. 14000 sairasta Suomessa)
- Keskimääräinen alkamisikä 60 ikävuoden molemmin puolin

Oireet

- **Vapina eli treemori** – toispuoleinen vapina, joka on useimmiten taudin ensioire
- **Jäykkyys eli rigiditeetti** – lihanjänniteisyys lisääntyy ja lihakset jäykistyvät, liikkeen aikana sekä venyvät että supistuvat lihakset jännittyvät
- **Liikkeiden hitaus eli bradykinesia** – liikkeiden aloittaminen on normaalia hitaampaa, myös aloittamisen jälkeen liike voi olla normaalia hitaampi
- **Tasapainovaikeudet** – yleinen Parkinsonin taudin oire
- Lisäksi masennusta ja muistihäiriöitä voi ilmetä taudin aikana

Parkinsonismin anatomia

- Oireet johtuvat aivojen mustan tumakkeen solukadosta ja siitä aiheutuvasta dopamiinin vähenemisestä
- Tämän tumakkeen dopamiini-solujen välityksellä tapahtuu tiedonkulku toisiin tumakkeisiin
- Mitä enemmän soluja tuhoutuu, sitä alhaisemmaksi käy dopamiinin pitoisuus ja sitä enemmän ilmaantuu Parkinsonin taudin oireita
- Solut eivät tuhoudu äkillisesti, vaan pitkän ajan kuluessa

Taudin hoito

- Liikunta on erittäin tärkeä hoitomuoto, koska se ylläpitää toimintakykyä
- Erilaiset liikuntamuodot, kuten lihaskuntoharjoittelu (taudin alussa), uiminen, vesijumppa ja sauvakävely auttavat Parkinson potilasta
  - Fysioterapia: Kävelyn ja tasapainon harjoittaminen
  - Puheterapia: Puheen ja nielemisen ongelmien helpottaminen
  - Toimintaterapia: Pt-toiminnot, apuvälineet, asunnonmuutostyöt
- Todennäköisesti Parkinsonin tautia sairastava joutuu lisäksi käyttämään lääkkeitä koko loppu elämänsä

Lääkehoito

- Tarkoituksena on pitää tiedon kulku hermosoluista toiseen niin normaalina kuin mahdollista
- Jo taudin alkuvaiheessa voidaan käyttää monen eri lääkkeen yhdistelmähoitoa
- Aloitetaan aina hitaasti lääkeannosta nostaen
- Lääkitys on aina yksilöllinen ja siihen tehtävät muutokset voivat eri potilailla olla hyvinkin erilaisia
- Lääkkeisiin liittyy usein myös sivuvaikutuksia, jotka voivat olla hankalia

Hoidossa käytettäviä lääkkeitä

- **Levodopa** (Madopar) – pyrkii korvaamaan puuttuvan dopamiinin, tärkein ja tehokkain lääke Parkinsonin hoidossa
- **Dopamiiniagonistit** (Apogo pen) – vaikuttavat suoraan hermosoluissa oleviin dopamiinin kiinnittymiskohtiin, useimmiten käytetään Levodopa-hoidon ohella
- **Rasagiliini** (Azilect) – estää dopamiinin hajoamista aivoissa ja lisää näin käytettävissä olevan dopamiinin vaikutusta, on todettu parantavan parkinsonpotilaiden liiketoimintoja taudin varhaisessa vaiheessa ja myöhemmässä vaiheessa lisäävän toiminta-aikaa ilman haitallisten pakkoliikkeiden lisääntymistä

Video

- <https://www.youtube.com/watch?v=SkrTypWOvf8>
- <https://www.youtube.com/watch?v=CqEwPqUO1Bw>
- <https://www.en-apuvälineet.fi/gyenno.html>
- <https://areena.yle.fi/1-3269751> syväaivostimulaatio